

DOI No: <http://dx.doi.org/10.14225/Joh602>

İLKOKUL VE ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN EĞİTİME İLİŞKİN MOTİVASYONLARININ ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

İbrahim YERLİKAYA*

Özet

Bu çalışmanın amacı ilkokul 4 ve ortaokul 5. Sınıf öğrencilerinin motivasyon düzeyinin belirlenmesi ve motivasyonun çeşitli değişkenlerle ilişkisinin incelenmesidir. Araştırmanın evreni 2013-2014 eğitim öğretim yılı I. yarıyılında Adıyaman Merkez İlçede bulunan 35 ilkokul ve 35 ortaokulda öğrenim gören öğrencilerdir. Araştırmanın örneklemini ise, basit tesadüfi örnekleme yöntemi ile belirlenen 12 ilkokul ve 12 ortaokulda öğrenim gören 672 öğrenci oluşturmuştur. Ölçme araçları olarak Vallerand ve diğ. (1992) tarafından geliştirilen ve Kara (2011) tarafından Türkçeye uyarlanan Eğitimde Motivasyon Ölçeği ve araştırmacı tarafından geliştirilen Kişisel Bilgi Formu kullanılmıştır. Araştırmadan elde edilen bulgular, ilkokul ve ortaokul öğrencilerinin motivasyon düzeyinin cinsiyet, anne-babanın eğitim düzeyi, kardeş sayısı, çalışma odasına sahip olma durumu ve okul öncesi eğitim alma durumuna göre anlamlı bir farklılık gösterdiğini, öğrenim gördükleri sınıf düzeyinin ise motivasyon üzerinde anlamlı bir farklılığa yol açmadığını göstermektedir.

Anahtar Sözcükler: *İlkokul öğrencileri, ortaokul öğrencileri, motivasyon.*

The Study of Motivation of Primary and Secondary School Students into Education in Terms of Various Varieties

Abstract

The purpose of this study is to define motivation level of primary school 4th grade students and secondary school 5th grade students and to study the relation of various varieties. The extent of the study is 35 students in primary and 35 students in secondary school in Adıyaman center during the first term in 2013 - 2014 education year. The sample of the study, 672 students chosen from 12 primary and 12 secondary

* Yrd. Doç. Dr., Adıyaman Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü

schools, was determined by simple random sampling method. AS measurement tools, motivation measurement in education which was developed by vallerand and others(1992) and was adapted into Turkish by Kara (2011) and a personal data form created by the researcher himself was used. In terms of gender differences, education level of parents, the number of siblings, whether they have a study room and whether they took a pre-school education before or not, the data show considerable differences on the motivation level of primary and secondary school students; however the success level of the class does not show any specific difference on them.

Key Words: *Primary school students, secondary school students, Motivation.*

1. GİRİŞ

Bir ülkenin kalkınma ve gelişmesinde yetişmiş insan gücünün katkısı yadsınamaz. Yetişmiş insan gücü ise ancak nitelikli eğitimle olanaklıdır. Çağdaş eğitim, bireyin tüm kapasitesinden yararlanmayı amaç edinmekte ve bireyin tüm yönleriyle bir bütün olarak gelişimini esas almaktadır. Ancak bu durum her zaman beklendiği gibi gerçekleşmemektedir. Eğitimden istenilen verim bir türlü alınamamakta ve bundan dolayı da eğitim sürekli tartışılarak geliştirilmeye çalışılmaktadır. Eğitimden beklenen sonuçların alınamamasında pek çok faktör etkilidir. Bunların başında motivasyon gelmektedir. Çünkü motivasyon eğitim sürecinin tamamlanmasında en önemli psikolojik etkenlerdendir (Yılmaz, 2007).

Literatürde motivasyon kavramına ilişkin pek çok tanım yer almaktadır. Örneğin, Schunk (1990)'a göre motivasyon, belirli bir amaca yönelik davranış sürecine yönelme ve o süreci devam ettirmedir. Motivasyon, bir insanda meydana gelen ilk isteklerin ve dileklerin seçilmesinde, öncelik sırasına konulmasında, planlanmasında ve başarılı ya da başarısız bir şekilde yerine getirilmesinde kullanılan bilişsel ve motor süreçleri harekete geçiren, yönlendiren koordine eden, artıran, sonlandıran ve değerlendirmesini yapan, dinamik olarak değişen kümülâtif bir hareketlenmedir (Dörnyei, 2001). Fidan (1986) ve Akbaba (2006)' ya göre motivasyon, öğrenci davranışlarının yönünü, şiddetini, kararlılığını ve eğitim ortamlarında istenilen amaca ulaşmada hızı belirleyen en önemli güç kaynaklarından birisidir. Öncül (2000), motivasyonu güdülenme olarak tanımlarken güdüyü “bireyin içinde, davranışa yol açan, onu sürdüren ve bir amaca yönelten bir gerginlik durumu” şeklinde, güdülemeyi ise “öğrencileri istenen yolda çalıştırma sanatı, genellikle öğrencileri ilgilendirecek konuları seçmeyi, seve seve işe sarılmayı ve başlanan işin hevesle bitirilmesini belirtmek üzere kullanılır” şeklinde açıklamaktadır. Bu tanımlardan

İlkokul ve Ortaokul Öğrencilerinin Eğitime İlişkin Motivasyonlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi

motivasyonun, insan davranışlarında, eğitim-öğretim çalışmalarında oldukça önemli bir yere sahip olduğu açıkça görülmektedir. Eğitim-öğretim etkinliklerinde öğrenende istendik davranışların oluşması ancak öğrenenin harekete geçirilmesi ile mümkündür. Bunun için de öğrenenin motivasyonu vazgeçilmez bir unsurdur.

Eğitim ve öğretim çalışmalarında öğrencilerin motivasyonlarının olumlu olması ders etkinliklerinin verimli işlenmesini sağlayıp dersin özel ve genel amaçlarına ulaşmasını kolaylaştırabilir veya öğrencilerin gelecekteki çeşitli fiziksel aktivitelere gönüllü katılımlarını sağlayabilir. Öğrenciler ancak aktivitelere gönüllü katılarak, eylemde bulunarak, yaparak yaşayarak sergiledikleri davranışları daha rahat ve etkili bir şekilde öğrenirler. İster bilişsel, duyuşsal, isterse de psikomotor açıdan olsun öğrenci ancak kendi isteğiyle eylemde bulunursa, yani güdülenerek, motive olursa aktif katılım ve öğrenme gerçekleşmiş olacaktır. Bu anlamda öğrencinin öğrenmesini gerçekleştirecek öğretmenin, öğrencinin motivasyon durumu ve düzeyinden haberdar olması, başarısında oldukça önemli bir konu olarak karşımıza çıkmaktadır (Kara, 2008).

Öğrenme ve öğretme etkinliklerinde başarı öğrencinin tek ürünüdür. Bu yüzden bir yandan öğrencinin başarılı olamamasının önündeki engellerle mücadele ederken, diğer yandan da öğrencinin başarılı olması için gereken önlemlerin alınması gerekmektedir. Başarıyı tadan ve yakalayan bireyler daha çok çalışmaya ve yoğunlaşmaya motive olmaktadır. Bireylerin kapasitelerini kullanmada ve geliştirmede motivasyon isteksizlikleri başarıyı etkiler. Başarı konusunda özgüvenini kaybedenler ise yetenekleri olsa bile başarılı olamazlar (Bandura, 1982). Başarma duygusuna sahip olan öğrenciler, yeni etkinliklere girmekten ve risk almaktan çekinmezler. Başarma duygusu öğrencilerin sınıfa daha kolay alışmasını sağlar, başarısızlığı ve kaçmayı azaltır (Özyalvaç, 2010). Motivasyonun kaynağı, etki alanı ve etki derecesi konusunda çeşitli tartışmalar yürütülürken, motivasyonun öğrenmede önemli bir yere sahip olduğu, ortak kabul gören bir görüş olarak ortaya çıkmaktadır. Yine öğrenme sürecindeki bazı sorunların kaynağının burada yattığı, başarı ve başarısızlıkların önemli bir oranının motivasyonla açıklanabileceği, genel kabul görmektedir. Motivasyon, öğrenme-öğretme sürecini etkileyen en önemli unsurlardan birisidir. Eğitimin niteliğini arttırmak, başarı durumunu en üst seviyeye çıkarmak, öğrencilerin eğitime motive olma ve olamama nedenlerini belirlemek ancak öğrencilerin eğitime ilişkin motivasyonlarının incelenmesi ile olanaklıdır.

Literatürde öğretim kademelerini içeren motivasyonla ilgili araştırmalar incelendiğinde; bu çalışmaların bazılarının öğretmen ve yönetici motivasyonlarını (Özbek, 1998; Yıldırım, 2006; Güneş, 2007; Kulpa, 2008; Gündem, 2009) incelediği görülmektedir. Öğrenci motivasyonuna ilişkin araştırmalarda da genellikle öğrencilerin belli bir derse ilişkin motivasyonları incelenmiştir (Örneğin, Emeksiz, 2006; Ertem, 2006; Bolat 2007; Yaman ve Dede 2007; Yılmaz, 2007; Aydın, 2010). Öğrencilerin eğitime ilişkin genel motivasyonlarını alt boyutları ile birlikte inceleyen bir araştırmaya rastlanmamıştır Dolayısı ile bu çalışma, ilkökul ve ortaokul öğrencilerinin motivasyonlarını motivasyonun alt boyutlarına göre inceleyen bir çalışma olması açısından önemli görülmektedir.

Bu araştırmanın amacı ilkökul 4 ve ortaokul 5. sınıf öğrencilerinin motivasyon düzeylerinin cinsiyet, babanın eğitim durumu, annenin eğitim durumu, kardeş sayısı, kullandıkları oda durumu ve okul öncesi eğitim alma durumlarına göre farklılık gösterip göstermediğini incelemektir. Bu amaçla aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

1. Öğrencilerin motivasyonlarında cinsiyetleri açısından anlamlı farklılık var mıdır?
2. Öğrencilerin motivasyonlarında sınıfları açısından anlamlı farklılık var mıdır?
3. Öğrencilerin motivasyonlarında babalarının eğitim durumları açısından anlamlı farklılık var mıdır?
4. Öğrencilerin motivasyonlarında annelerinin eğitim durumları açısından anlamlı farklılık var mıdır?
5. Öğrencilerin motivasyonlarında kardeş sayıları açısından anlamlı farklılık var mıdır?
6. Öğrencilerin motivasyonlarında kendilerine ait bir çalışma odasına sahip olup olmamaları açısından anlamlı farklılık var mıdır?
7. Öğrencilerin motivasyonlarında anasını ya da anaokuluna gidip gitmedikleri açısından anlamlı farklılık var mıdır?

2. YÖNTEM

Bu bölümde sırasıyla araştırmanın modeli, çalışma grubu, veri toplama araçları ve verilerin analizinde kullanılan istatistiksel tekniklere yer verilmiştir.

İlkokul ve Ortaokul Öğrencilerinin Eğitime İlişkin Motivasyonlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi

2.1. Araştırmanın Modeli

İlkokul 4 ve 5. Sınıflarda öğrenim gören öğrencilerin motivasyon düzeylerinin belirlenmesini ve motivasyon düzeylerinin çeşitli değişkenlere göre farklılık gösterip göstermediğini inceleyen bu araştırma, tarama modelinde betimsel bir araştırmadır.

2.2. Çalışma Grubu

Çalışmanın katılımcılarına ilişkin kişisel bilgiler aşağıdaki gibidir.

Araştırmanın katılımcıları Adıyaman il merkezinde, 2013-2014 eğitim öğretim yılının birinci yarıyılında 12 ilkokul ev 12 ortaokulda öğrenim gören 672 4 ve 5. sınıf öğrencisidir.

Katılımcıların 313'ü (% 46.6) erkek ve 359'u (% 53.4) kızdır. 344 (%51.2) öğrenci dördüncü sınıfta, 328'i ise (% 48.8) beşinci sınıfta öğrenim görmektedir. Katılımcıların 54'ünün (% 8.0) babası okur - yazar, 301'inin (% 44.8) ilköğretim mezunu, 211'ininki (% 31.4) lise mezunu ve 106 tanesinin (% 15.8) ise üniversite mezunudur. Katılımcılardan 156'sının (% 23.2) annesi okur-yazar iken, 369'nun (% 54.9) ilköğretim mezunu, 115'inin (% 17.1) lise mezunu ve 32'sinin (% 4.8) annesi ise üniversite mezunudur. Katılımcılardan 197'sinin (% 29.3) 2 ya da daha az, 313'ünün (% 46.6) 3 ya da 4, 162'sinin % 24.1) ise 5 ve daha fazla kardeşi bulunmaktadır. 311 katılımcının (% 46.3) kendilerine ait bir çalışma odası bulunmakta iken, 361 tanesinin (% 53.7) kendilerine ait bir çalışma odası bulunmamaktadır. Katılımcılardan okul öncesi eğitim alanların sayısı 308 (% 45.8), almayanların sayısı ise 364 (% 54.2)'tür.

2.3. Veri Toplama Araçları

Bu çalışmada veri toplama araçları olarak Eğitimde Motivasyon Ölçeği ve araştırmacı tarafından geliştirilen Kişisel Bilgi Formu kullanılmıştır.

2.3.1. Eğitimde Motivasyon Ölçeği

Katılımcılara Vallerand ve diğ. (1992) tarafından geliştirilen ve Kara (2011) tarafından Türkçeye uyarlanan "Eğitimde Motivasyon Ölçeği" uygulanmıştır. Eğitimde Motivasyon Ölçeği dört faktörlü olup her faktör 3 madde olmak üzere toplam 12 maddeden oluşmaktadır. Likert tipi ölçek özelliği taşıyan ölçekte üçlü derecelendirme ölçeği kullanılmıştır. Buna göre her madde, "Evet: 3, Fikrim yok: 2, Hayır: 1" şeklinde seçeneklerden oluşmaktadır. Psikometrik özelliklerine bakıldığında (Bartlett's Test of Sphericity= 20933.66,

Cronbach alpha değeri .851; KMO değeri ise .930'dur). ölçeğin güvenilir olduğu söylenebilir. Ölçeğin alt boyutları özdeşleşmiş dışsal motivasyon, motivasyonsuzluk, içe yansıtılmış dışsal motivasyon ve içsel motivasyondan oluşmaktadır.

2.3.2. Kişisel Bilgi Formu

Araştırmacı tarafından geliştirilen Kişisel Bilgi Formu, alanla ilgili literatüre dayalı olarak motivasyonla ilişkili olduğu düşünülen çeşitli değişkenleri belirlemek amacıyla uygulanmıştır.

2.4. Verilerin Analizi

Öğrencilere ait kişisel bilgilerde frekans ve yüzde kullanılmıştır. Öğrencilerin motivasyonlarının, cinsiyet, sınıf, çalışma odası ve okul öncesi eğitim alma durumu değişkenlerine göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için bağımsız örneklem t-testi kullanılmıştır. Kardeş sayısı, babanın eğitim durumu ve annenin eğitim durumuna göre motivasyon düzeylerinin farklılık gösterip göstermediğini test etmek için ise One Way ANOVA (Tek yönlü Varyans Analizi) testi kullanılmıştır. Araştırmada tüm çözümlenmeler SPSS 20.00 paket programı kullanılarak veriler analiz edilmiştir.

3. BULGULAR VE TARTIŞMA

Bu bölümde, her bir değişkene ilişkin araştırma bulguları ve bu bulguların alanda yapılan başka araştırmalardan elde edilen verilerle birlikte yorumlarına yer verilmiştir.

Araştırmadan elde edilen bulgular sırasıyla okul türü, cinsiyet, konut durumu, oda durumu, kardeş sayısı ve öğrenim gördükleri sınıf değişkenlerine göre sunulmuştur.

Öğrencilerin motivasyonlarının cinsiyete göre farklılaşıp farklılaşmadığını gösteren bulgular:

İlkokul ve Ortaokul Öğrencilerinin Eğitime İlişkin Motivasyonlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi

Tablo 1. Öğrencilerin Cinsiyetlerine Göre t- Testi Sonuçları

	Cinsiyet	N	\bar{X}	SS	t	P
Özdeşleşmiş dışsal motivasyon	Erkek	313	8.55	1.22	-1.54	.12
	Kız	359	8.69	1.13		
Motivasyonsuzluk	Erkek	313	4.21	1.77	2.96	.01
	Kız	359	3.83	1.53		
İçe yansıtılmış dışsal motivasyon	Erkek	313	4.24	1.93	3.86	.00
	Kız	359	3.72	1.60		
İçsel motivasyon	Erkek	313	8.66	.96	-2.56	.01
	Kız	359	8.84	.84		

Sd = 670

Tablo 1’de görüldüğü gibi öğrencilerin motivasyonları cinsiyete göre farklılaşmaktadır. Bu farkın anlamlı olup olmadığını belirlemek için yapılan bağımsız gruplar t testinin sonuçlarına göre motivasyonsuzluk ($t= 2.96, p<0.05$), içe yansıtılmış dışsal motivasyon ($t= 3.86, p<0.05$) ve içsel motivasyon ($t= -2.56, p<0.05$) boyutlarında bu farklılık anlamlı bulunmuştur. Buna göre motivasyonsuzluk ve içe yansıtılmış dışsal motivasyon boyutlarında erkeklerin kızlardan daha yüksek puan aldıkları, bir başka ifade ile erkeklerin kızlara oranla daha az motivasyona sahip oldukları sonucuna varılmıştır. İçsel motivasyon alt boyutunda ise kız öğrencilerin ortalamaları ($\bar{X}=8.84$) erkek öğrencilerin ortalamalarından ($\bar{X}=8.66$) anlamlı düzeyde daha yüksektir. Buna göre kız öğrencilerin erkek öğrencilerden daha fazla içsel motive oldukları söylenebilir.

Literatürde, öğrencilerin motivasyon düzeyinin cinsiyete göre farklılaşp farklılaşmadığına ilişkin elde edilen bulgular tutarlılık göstermemektedir. Örneğin, ilköğretim 6. ve 7. Sınıf öğrencilerinin fen ve teknoloji dersindeki motivasyon düzeylerini araştıran Bolat (2007), öğrencilerin motivasyon düzeylerinin cinsiyete göre farklılaşmadığını belirtmektedir. Ancak araştırmaların çoğu, motivasyon düzeyinin cinsiyete göre farklılaştığını, kızların motivasyon düzeylerinin erkeklere göre daha yüksek olduğunu göstermektedir (Örneğin, Ellez, 2004; Ertem, 2006; Akdemir, 2006; Çelik, 2006; Onuk, 2007; Yılmaz,2007; Yaman ve Dede, 2007; Aydın, 2010; Demir ve Arı, 2013).

Araştırmanın bu bulgusu, Bolat (2007)'nin araştırması ile tutarlılık göstermezken, diğer araştırma bulguları ile tutarlılık göstermektedir. Bu durum Martin (2004)'in de belirttiği gibi, kızların birlikte iş yapma, ve bir etkinliğe katılma becerileri ile öğrenmeye odaklanma ve uyum sağlama becerilerinin erkeklerde daha yüksek olması ile açıklanabilir.

Öğrencilerin motivasyonlarının sınıf düzeyine göre farklılaşıp farklılaşmadığını gösteren bulgular:

Tablo 2. Öğrencilerin Motivasyonlarının Sınıflara Göre bağımsız gruplar t testi sonuçları

	Sınıf	N	\bar{X}	SS	t	P
Özdeşleşmiş dışsal motivasyon	4	344	8.66	1.09	.84	.39
	5	328	8.58	1.26		
Motivasyonsuzluk	4	344	3.89	1.49	-1.91	.06
	5	328	4.13	1.81		
İçe yansıtılmış dışsal motivasyon	4	344	3.85	1.69	-1.72	.08
	5	328	4.08	1.86		
İçsel motivasyon	4	344	8.80	.79	1.22	.22
	5	328	8.71	1.00		

Sd= 670

Tablo 2'ye bakıldığında araştırmaya katılan öğrencilerin sınıfları açısından motivasyonlarının puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmektedir ($p>0.05$). Bu sonuç, dördüncü ve beşinci sınıf öğrencilerinin eğitime ilişkin motivasyonlarının benzeşik olduğunu göstermektedir. Yani, sınıf öğretmenliği sisteminden branş öğretmenliği sistemine geçiş öğrencilerin motivasyonları üzerinde anlamlı bir farklılık oluşturmadığı söylenebilir. Bu bulgu, motivasyonun sınıf düzeyine göre farklılaştığını gösteren Bolat (2007), Çakmak ve diğ. (2008) ve Aydın (2010)'un araştırma sonuçları ile tutarlılık göstermezken Ertem (2006)'nın araştırma sonuçları ile tutarlılık göstermektedir. Bu durum, halen ilkökuller ve ortaokulların çoğunlukla aynı binada eğitim vermesi ile açıklanabilir. Öğrenci, okulun fiziksel koşullarını, personelin v.b tanıdığı için bir uyum sorunu

İlkokul ve Ortaokul Öğrencilerinin Eğitime İlişkin Motivasyonlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi

yaşamamış olabilir ve kademe değişikliğine rağmen kendisini aynı okula gidiyormuş gibi hissedebilir. İlkokulda bazı derslerin branş öğretmenleri tarafından verilmesi de öğrenciyi branş öğretmenliği sistemine hazırlamış olabilir.

Öğrencilerin motivasyonlarının babalarının eğitim durumuna göre farklılaşıp farklılaşmadığını gösteren bulgular:

Tablo 3. Öğrencilerin Babalarının Eğitim Durumları

		N	\bar{X}	SS
Özdeşleşmiş dışsal motivasyon	Okuryazar	54	8.46	1.20
	İlköğretim	301	8.53	1.40
	Lise	211	8.72	.97
	Üniversite	106	8.78	.73
	Toplam	672	8.62	1.18
Motivasyonsuzluk	Okuryazar	54	4.35	1.76
	İlköğretim	301	4.19	1.87
	Lise	211	3.96	1.53
	Üniversite	106	3.40	.85
	Toplam	672	4.01	1.66
İçer yansıtılmış dışsal motivasyon	Okuryazar	54	4.59	2.19
	İlköğretim	301	4.04	1.81
	Lise	211	3.92	1.78
	Üniversite	106	3.50	1.28
	Toplam	672	3.96	1.78
İçsel motivasyon	Okuryazar	54	8.88	.53
	İlköğretim	301	8.79	.91
	Lise	211	8.74	.88
	Üniversite	106	8.63	1.06
	Toplam	672	8.76	.90

Tablo3'te görüldüğü gibi araştırmaya katılan öğrencilerin babalarının eğitim durumları açısından motivasyon puan ortalamaları arasında farklar görülmüştür. Söz konusu bu farkların anlamlı olup olmadığını belirlemek için uygulanan Anova testinin sonuçları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 4. Babanın Eğitim Durumlarına İlişkin Anova Testi Sonuçları

	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler ortalaması	F	p
Özdeşleşmiş dışsal motivasyon	Gruplar arası	8.618	3	2.873	2.071	.10
	Gruplar içi	926.376	668	1.387		
	Toplam	934.994	671			
Motivasyonsuzluk	Gruplar arası	56.297	3	18.766	6.973	.00
	Gruplar içi	1797.608	668	2.691		
	Toplam	1853.905	671			
İçe yansıtılmış dışsal motivasyon	Gruplar arası	46.460	3	15.487	4.953	.00
	Gruplar içi	2088.820	668	3.127		
	Toplam	2135.280	671			
İçsel motivasyon	Gruplar arası	2.942	3	.981	1.192	.31
	Gruplar içi	549.485	668	.823		
	Toplam	552.427	671			

Tablo 4'te görüldüğü gibi motivasyonsuzluk ve içe yansıtılmış dışsal motivasyon boyutlarındaki farklar anlamlı çıkmıştır ($F_{\text{motivasyonsuzluk}} = 6.973$, $F_{\text{içe yansıtılmış dışsal motivasyon}} = 4.953$, $p < 0.05$). Söz konusu bu farkların hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için yapılan homojenlik testine göre (Levene) Kruskal Wallis testi uygulanmasına karar verilmiştir, elde edilen sonuçlar tablo 5'te verilmiştir.

İlkokul ve Ortaokul Öğrencilerinin Eğitime İlişkin Motivasyonlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi

Tablo 5. Babanın Eğitim Durumuna İlişkin Kruskal-Wallis Testi Sonuçları

Babanın eğitim durumu	N	Ortalama toplamı	χ^2	p
motivasyonsuzluk	Okuryazar	54	376.30	
	İlköğretim	301	350.15	
	Lise	211	335.85	17.983
	Üniversite	106	278.78	.00
	Toplam	672		
İçeride yansıtılmış dışsal motivasyon	Okuryazar	54	386.81	
	İlköğretim	301	346.61	14.253
	Lise	211	329.38	.01
	Üniversite	106	296.34	
	Toplam	672		

Beşinci tabloda görüldüğü gibi ilköğretim birinci kademe öğrencilerinin babalarının eğitim düzeyi arttıkça motivasyonsuzluk ($\chi^2=17.983$) ve içeride yansıtılmış dışsal motivasyon ($\chi^2=14.253$) durumlarının azaldığı ($p<0.05$) sonucuna varılmıştır. Bu sonuca göre babanın eğitim düzeyi arttıkça çocuklarının motivasyonsuzlukları ve içeride yansıtılmış dışsal motivasyonları azalmaktadır. Bu durum, eğitim düzeyi yükseldikçe babaların çocuklarını motive etme konusunda daha duyarlı davrandıkları şeklinde yorumlanabilir. Bu bulgu, Gonzalez-Deltass, Willems ve Holbein (2005) ve Bolat (2007)'nin araştırma sonuçları ile tutarlılık gösterirken, Demir ve Arı (2013)'ün araştırma bulguları ile tutarlılık göstermemektedir.

Öğrencilerin motivasyonlarının annelerin eğitim durumuna göre farklılaşp farklılaşmadığını gösteren bulgular:

Tablo 6. Öğrencilerin Annelerinin Eğitim Durumları

		N	\bar{X}	SS
Özdeşleşmiş dışsal motivasyon	Okuryazar	156	8.55	1.52
	İlköğretim	369	8.60	1.09
	Lise	115	8.71	.89
	Üniversite	32	8.87	1.12
	Toplam	672	8.62	1.18
Motivasyonsuzluk	Okuryazar	156	4.23	1.86
	İlköğretim	369	3.99	1.63
	Lise	115	3.76	1.45
	Üniversite	32	4.03	1.59
	Toplam	672	4.01	1.66
İçe yansıtılmış dışsal motivasyon	Okuryazar	156	4.37	2.03
	İlköğretim	369	3.85	1.67
	Lise	115	3.79	1.74
	Üniversite	32	3.87	1.68
	Toplam	672	3.96	1.78
İçsel motivasyon	Okuryazar	156	8.87	.89
	İlköğretim	369	8.71	.93
	Lise	115	8.74	.85
	Üniversite	32	8.78	.75
	Toplam	672	8.76	.90

Tablo 6’da görüldüğü gibi öğrencilerin annelerinin eğitim durumları açısından öğrencilerin puan ortalamaları arasında farklılıklar bulunmuştur. Bu farklılıkların anlamlı olup olmadığını belirlemek için yapılan Anova testinin sonucu tablo 7’de verilmiştir.

İlkokul ve Ortaokul Öğrencilerinin Eğitime İlişkin Motivasyonlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi

Tablo 7. Annenin Eğitim Durumuna İlişkin Anova Testi Sonuçları

	Varyansın kaynağı	Kareler toplamı	Serbestlik derecesi	Kareler ortalaması	F	p
Özdeşleşmiş dışsal motivasyon	Gruplar arası	3.678	3	1.226	.879	.45
	Gruplar içi	931.316	668	1.394		
	Toplam	934.994	671			
Motivasyonsuzluk	Gruplar arası	14.594	3	4.865	1.767	.15
	Gruplar içi	1839.311	668	2.753		
	Toplam	1853.905	671			
İçe yansıtılmış dışsal motivasyon	Gruplar arası	33.680	3	11.227	3.568	.01
	Gruplar içi	2101.599	668	3.146		
	Toplam	2135.280	671			
İçsel motivasyon	Gruplar arası	3.035	3	1.012	1.230	.29
	Gruplar içi	549.392	668	.822		
	Toplam	552.427	671			

Tablo 7 incelendiğinde araştırmaya katılan öğrencilerin annelerinin eğitim durumları açısından eğitime ilişkin motivasyon ölçeğinin sadece içe yansıtılmış dışsal motivasyon boyutunda anlamlı farkların olduğu görülmektedir ($F=3.568$, $p<0.05$). Levene testinin sonucuna göre yapılan Kruskal Wallis testinin sonucu aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 8. Annenin Eğitim Durumuna İlişkin Kruskal-Wallis Testi Sonuçları

Annelerin eğitim durumu	N	Ortalama toplamı	χ^2	p	
Okuryazar	156	371.91	11.544	.01	
İçe yansıtılmış dışsal motivasyon	İlköğretim	369			328.99
	Lise	115			312.49
	Üniversite	32			336.73
	Toplam	672			

Yukarıdaki tablo incelendiğinde annesi okuryazar olan öğrencilerin en yüksek içe yansıtılmış dışsal motivasyona sahip oldukları sonucuna varılmıştır. Bu durum, annenin çeşitli eğitim kademelerinden mezun olmasının çocuklarının içe yansıtılmış dışsal motivasyonunu düşürdüğü şeklinde ifade edilebilir. Araştırmanın bu bulgusu Gonzalez-Deltass, Willems ve Holbein (2005), (Bolat (2007) ve Demir ve Arı (2013)'ün araştırma sonuçları ile tutarlılık göstermektedir. Bu sonuç, annenin eğitim düzeyi arttıkça çocuklarını içsel motive etme konusunda daha duyarlı davrandıkları biçiminde yorumlanabilir.

Öğrencilerin motivasyonlarının kardeş sayısına göre farklılaşıp farklılaşmadığını gösteren bulgular:

Tablo 9. Öğrencilerin Kardeş Sayıları

		N	\bar{X}	SS
Özdeşleşmiş dışsal motivasyon	0-1-2 Kardeş	197	8.69	1.02
	3-4 Kardeş	313	8.67	1.25
	5 ve daha fazla kardeş	162	8.45	1.20
	Toplam	672	8.62	1.18
Motivasyonsuzluk	0-1-2 Kardeş	197	3.81	1.46
	3-4 Kardeş	313	3.95	1.68
	5 ve daha fazla kardeş	162	4.35	1.78
	Toplam	672	4.01	1.66
İçe yansıtılmış dışsal motivasyon	0-1-2 Kardeş	197	3.80	1.75
	3-4 Kardeş	313	3.88	1.70
	5 ve daha fazla kardeş	162	4.31	1.91
	Toplam	672	3.96	1.78
İçsel motivasyon	0-1-2 Kardeş	197	8.76	.76
	3-4 Kardeş	313	8.82	.92
	5 ve daha fazla kardeş	162	8.62	1.00
	Toplam	672	8.76	.90

İlkokul ve Ortaokul Öğrencilerinin Eğitime İlişkin Motivasyonlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi

Betimsel sonuçlar incelendiğinde öğrencilerin kardeş sayısı açısından ölçeğe verdikleri yanıtların puan ortalamaları arasında farklar gözlenmiştir. Bu farkların anlamlı olup olmadığını belirlemek için uygulanan Anova testinin sonucu aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 10. Kardeş Sayılarına İlişkin Anova Testi Sonuçları

	Varyansın kaynağı	Kareler toplamı	Serbestlik derecesi	Kareler ortalaması	F	p
Özdeşleşmiş dışsal motivasyon	Gruplar arası	6.310	2	3.155	2.273	.10
	Gruplar içi	928.684	669	1.388		
	Toplam	934.994	671			
Motivasyonsuzluk	Gruplar arası	27.079	2	13.539	4.958	.01
	Gruplar içi	1826.826	669	2.731		
	Toplam	1853.905	671			
İçe yansıtılmış dışsal motivasyon	Gruplar arası	26.579	2	13.290	4.216	.01
	Gruplar içi	2108.701	669	3.152		
	Toplam	2135.280	671			
İçsel motivasyon	Gruplar arası	4.055	2	2.027	2.473	.08
	Gruplar içi	548.372	669	.820		
	Toplam	552.427	671			

Tablo 10’da görüldüğü gibi araştırmaya katılan öğrencilerin sahip oldukları kardeş sayıları açısından eğitime ilişkin motivasyon ölçeğinin iki alt boyutunda anlamlı farkların olduğu görülmektedir ($F_{\text{motivasyonsuzluk}} = 4.958$ ve $F_{\text{içe yansıtılmış dışsal motivasyon}} = 4.216$, $p < 0.05$). Söz konusu bu alt boyutlarda gözlenen anlamlı farkların hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için Levene testinin sonucuna göre ($p < 0.05$) yapılan Kruskal Wallis testinin sonuçları aşağıdaki tabloda özetlenmiştir.

Tablo 11- Kardeş Sayısına İlişkin Kruskal-Wallis Testi Sonuçları

Kardeş sayısı	N	Ortalama toplam	χ^2	p	
motivasyonsuzluk	0-1-2 Kardeş	197	315.80	12.788	.01
	3-4 Kardeş	313	329.17		
	5 ve daha fazla kardeş	162	375.84		
	Toplam	672			
İçe yansıtılmış dışsal motivasyon	0-1-2 Kardeş	197	314.20	13.015	.01
	3-4 Kardeş	313	331.74		
	5 ve daha fazla kardeş	162	372.82		
	Toplam	672			

Tablo 11'e bakıldığında öğrencilerin kardeş sayıları arttıkça motivasyonsuzluk ($\chi^2= 12.788$) ve içe yansıtılmış dışsal motivasyonlarının ($\chi^2= 13.015$) anlamlı düzeyde arttığı sonucuna varılmıştır. Yani, öğrencilerin kardeş sayıları arttıkça motivasyonları azalmaktadır. Bu durum, evde çocuk sayısı arttıkça ebeveynlerin her bir çocuğu motive etmekte gösterdikleri çaba ve zamanın bölünmesi ile açıklanabilir. Bu Bulgu, Bolat (2007)'nin araştırma sonuçları ile de tutarlılık göstermektedir.

Öğrencilerin motivasyonlarının kendilerine ait bir çalışma odasına sahip olup olmadıklarına göre farklılaşıp farklılaşmadığını gösteren bulgular:

İlkokul ve Ortaokul Öğrencilerinin Eğitime İlişkin Motivasyonlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi

Tablo 12. Öğrenci Motivasyonlarının Çalışma Odasına Sahip Olmaları Açısından Bağımsız Gruplar t testi Sonuçları

Kardeş sayısı	N	Ortalama toplamı	χ^2	p	
motivasyonsuzluk	0-1-2 Kardeş	197	315.80	12.788	.01
	3-4 Kardeş	313	329.17		
	5 ve daha fazla kardeş	162	375.84		
	Toplam	672			
İçer yansıtılmış dışsal motivasyon	0-1-2 Kardeş	197	314.20	13.015	.01
	3-4 Kardeş	313	331.74		
	5 ve daha fazla kardeş	162	372.82		
	Toplam	672			

Tablo 12'ye bakıldığında, araştırmaya katılan öğrencilerin bu soruya verdikleri yanıtların puan ortalamaları arasında farklılık olduğu görülmektedir. Söz konusu farklılıkların anlamlı olup olmadığını belirlemek için uygulanan bağımsız gruplar t testinin sonucuna göre motivasyonsuzluk ($t= 3.39$, $p<0.05$) ve içer yansıtılmış dışsal motivasyon ($t= 2.05$, $p<0.05$) boyutlarındaki farklılıkların anlamlı olduğu belirlenmiştir. Buna göre çalışma odasına sahip olmayan öğrenciler ($\bar{X} = 4.24$) çalışma odasına sahip olan öğrencilere ($\bar{X}=3.81$) kıyasla daha yüksek bir oranda motivasyonsuzluk göstermektedirler ($p<0.05$). İçer yansıtılmış dışsal motivasyon boyutunda da benzer biçimde, çalışma odasına sahip olmayanlar ($\bar{X}=4.11$) çalışma odasına sahip olan öğrencilerden daha yüksek içer yansıtılmış dışsal motivasyon göstermişlerdir. Yani, öğrencilerin kendilerine ait bir çalışma odasına sahip olmaları motivasyonlarını olumlu yönde etkilemektedir. Literatürde bu değişkeni ele alan herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır.

Öğrencilerin motivasyonlarının okul öncesi eğitim alma durumuna göre farklılaşp farklılaşmadığını gösteren bulgular:

Tablo 13. Öğrenci Motivasyonlarının Okul Öncesi Eğitim Alma Durumlarına Göre**Bağımsız Gruplar t testi Sonuçları**

	Anasınıfı ya da anaokuluna gittiniz mi?	N	\bar{X}	SS	t	p
Özdeşleşmiş dışsal motivasyon	Gitmedim	364	8.60	1.23	-0.62	.53
	Gittim	308	8.65	1.11		
Motivasyonsuzluk	Gitmedim	364	4.24	1.82	4.03	.00
	Gittim	308	3.73	1.39		
İçe yansıtılmış dışsal motivasyon	Gitmedim	364	4.19	1.93	3.67	.00
	Gittim	308	3.69	1.54		
İçsel motivasyon	Gitmedim	364	8.81	.85	1.72	.08
	Gittim	308	8.69	.96		

Sd= 670

Araştırmaya katılan öğrencilerin anasınıfına ya da anaokuluna gidip gitmedikleri açısından ölçeğin alt boyutlarına verdikleri yanıtların puan ortalamaları arasında farklar görülmektedir. Söz konusu farkların motivasyonsuzluk ($t= 4.03$, $p<0.05$) ve içe yansıtılmış dışsal motivasyon ($t= 3.67$, $p<0.05$) boyutlarında anlamlı olduğu belirlenmiştir. Buna göre anaokuluna ya da anasınıfına gitmemiş öğrenciler ($\bar{X}=4.24$) anasınıfı ya da anaokuluna gitmiş öğrencilere ($\bar{X}=3.73$) kıyasla hem daha yüksek bir oranda motivasyonsuzluğa sahiptirler ($p<0.05$). Benzer biçimde, içe yansıtılmış dışsal motivasyon boyutunda da anasınıfı ya da anaokuluna gitmemiş olanların puan ortalamaları ($\bar{X}=4.19$) anasınıfı ya da anaokuluna gitmiş olan öğrencilerden ($\bar{X}=3.69$) daha yüksektir. Kısaca, ilkokul 4 ve ortaokul 5. sınıflarında öğrenim gören öğrencilerin anasınıfına ya da anaokuluna gitmiş olmaları motivasyonlarını olumlu yönde etkilemektedir. Bu durum, okul öncesi eğitim kurumlarının çocuğu ilkokula hazırlama yönündeki işlevlerini yerine getirdiği şeklinde yorumlanabilir. Literatürde bu değişkeni ele alan herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır.

4. SONUÇ ve ÖNERİLER

Bir okuldaki psikolojik danışma ve rehberlik hizmetleri öğrencinin tüm yönüyle bütün olarak gelişmesine yardım etmeye yöneliktir (Kaya, 2007). Öğrencinin tüm yönleriyle gelişmesi de ancak kapasitesini tam olarak kullanması ile olanaklıdır. Okulda, öğrencilerin kapasitesine uygun başarılı olamamasının önündeki sorunlardan birisi de öğrencilerin çalışmalarına yeterince motive olamamalarıdır. Yeşilyaprak (2013)'e göre öğrenme ve başarılı olma konusunda öğrencilerin en çok yakındıkları sorun, çalışmaya başlama ve sürdürme güçlüğüdür. Yapıcı ve Yapıcı (2003) da ilköğretim öğretmenlerinin öğrenme-öğretme sürecinde karşılaştıkları en önemli ikinci sorunun motivasyonsuzluk olduğunu belirtmektedirler. Araştırmaya göre, öğretmenlerin %39.4'ü öğrencilerde motivasyonsuzluk ve ilgisizlik olduğunu ifade etmişlerdir.

Araştırmalar, motivasyon ve başarı arasında güçlü ve pozitif bir ilişki olduğunu göstermektedir (Pintrich, Smith, Garcia ve McKeachie, 1993; Garcia ve Pintrich, 1996; Zimmerman ve Martinez-Pans, 1990; Pintrich ve De Groot, 1990; Öncü, 2004). Yani motivasyon düzeyi arttıkça başarı oranı da yükselmektedir. Motivasyon düzeyi yüksek öğrenci, başarılı olmanın yanında öğretmeni için de önemli bir doyum kaynağı teşkil edebilir ve sınıf işleyişine önemli katkılar sunabilir (Yüksel, 2004).

Bu nedenle bu çalışmada ilkökul ve ortaokul öğrencilerinin eğitime ilişkin motivasyonlarının cinsiyet, babanın eğitim durumu, annenin eğitim durumu, kardeş sayısı, kullandıkları oda durumu ve okul öncesi eğitim alma durumlarına göre farklılık gösterip göstermediği incelenmiştir. Aşağıda araştırma bulgularının kısa bir özetine yer verilmiştir:

Motivasyon ölçeğinin motivasyonsuzluk ve içe yansıtılmış dışsal motivasyon boyutlarında erkeklerin puan ortalamaları kızlardan daha yüksek iken, içsel motivasyon alt boyutunda kız öğrencilerin ortalamaları erkek öğrencilerin ortalamalarından anlamlı düzeyde daha yüksektir. Yani, kız öğrencilerin motivasyon düzeyleri erkek öğrencilerden daha fazla bulunmuştur.

Araştırmaya katılan öğrencilerin sınıf düzeyi açısından motivasyonlarının puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

Babanın eğitim düzeyi arttıkça çocuklarının motivasyonsuzlukları ve içe yansıtılmış dışsal motivasyonları azalmakta yani motivasyonları artmaktadır.

Annenin çeşitli eğitim kademelerinden mezun olması çocuklarının içe yansıtılmış dışsal motivasyonunu düşürmekte, başka bir ifade ile

motivasyonlarını arttırmaktadır. Öğrencilerin kardeş sayıları arttıkça motivasyonsuzluk ve içe yansıtılmış dışsal motivasyonlarının anlamlı düzeyde arttığı görülmüştür. Yani, öğrencilerin kardeş sayıları arttıkça motivasyonları azalmaktadır.

Çalışma odasına sahip olmayan öğrenciler) çalışma odasına sahip olan öğrencilere göre daha yüksek bir oranda motivasyonsuzluk ve içe yansıtılmış dışsal Yani, öğrencilerin kendilerine ait bir çalışma odasına sahip olmaları motivasyonlarını olumlu yönde etkilemektedir.

İlkokul 4 ve ortaokul 5. sınıflarında öğrenim gören öğrencilerin anasınıfına ya da anaokuluna gitmiş olmaları motivasyonlarını olumlu yönde etkilemektedir

Aşağıda araştırma bulguları ışığında geliştirilen önerilere yer verilmiştir:

1. Özellikle cinsiyet ve sınıf değişkenlerine ilişkin araştırma sonuçları tutarlılık göstermediğinden, her iki değişkenin ele alındığı farklı örneklem grupları üzerinde araştırmalar yapılabilir.
2. Motivasyon üzerinde çeşitli değişkenlerin etkililiğini test edecek deneysel çalışmalara yer verilebilir.
3. Okulların rehberlik ve psikolojik danışma programları kapsamında öğrencilerin motivasyonunun arttıracak çalışmalar yapılabilir.

5. KAYNAKÇA

Akbaba, S. (2006). Eğitimde motivasyon. *Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13, 332-361.

Akdemir, Ö. (2006). İlköğretim öğrencilerinin matematik dersine yönelik tutumları ve başarı güdüsü. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi.

Bandura A.(1982) Self-efficacy mechanism in human agency. *American Psychologist*, 37(2): 122-47.

Bolat, N. K. (2007). *İlköğretim 6. ve 7. Sınıf fen ve teknoloji bilgisi dersi öğrencilerinin öğrenme stillerine göre motivasyon ve başarı düzeyleri*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Eskişehir: Osman Gazi Üniversitesi.

Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., Büyüköztürk, Ş., Demirel, F. (2008). İlköğretim ikinci kademe ve lise öğrencilerinin ders ve sınıf düzeylerine göre öğrenme stratejileri ve güdülenme düzeylerinin belirlenmesi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 5, (1), 1-27.

İlkokul ve Ortaokul Öğrencilerinin Eğitime İlişkin Motivasyonlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi

Çelik, Z. (2006). *İlköğretim öğrencilerinin başarı güdüsü ve anne baba beklentilerine ilişkin algıları*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi.

Demir, M. K., Arı, E. (2013). Öğretmen adaylarının akademik güdülenme düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 9 (3), 265-279.

Dörnyei, Z. (2001). *Teaching and Researching Motivation*. Longman, Essex.

Ellez, A. M. (2004). *Etkin öğrenme: Strateji kullanımı, matematik başarısı, güdü ve cinsiyet ilişkileri*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi.

Emeksiz, B. (2006). *Yabancı dil (ingilizce) öğretiminde güdülenme (motivasyon) ölçümü*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi.

Ertan, H. (2006). *Ortaöğretim öğrencilerinin kimya derslerine yönelik güdülenme tür (içsel ve dışsal) düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Balıkesir: Balıkesir Üniversitesi.

Fatih, A. (2010). Ortaöğretim öğrencilerinin coğrafya derslerindeki güdülenmelerinin incelenmesi. *International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 5, (4), 814-834.

Fidan, N. (1985). *Okulda öğrenme ve öğretme*. Ankara: Alkım Yayınevi.

Garcia, T., Pintrich, P. R. (1996). *Assessing student's motivation and learning strategies in the classroom context: The motivated strategies for learning questionnaire. Alternatives in assessment of achievement learning processes and prior knowledge*. (Ed. Menucha Brenbaum). London: Kluwer Academic Publisher.

Gonzalez-Detlass, A. R., Willems, P. P., Holbein, M. F. D.(2005). Examining the relationship between parental involvement and student motivation. *Educational Psychology Review*, 17, (2), 99-123.

Gündem, Z. F. (2009). *İlköğretim okulu öğretmenlerinin motivasyon, mesleki benlik saygısı, ve mesleğe yönelik yetkinlik duygusu algıları arasındaki etkileşim*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. İstanbul: Yeditepe Üniversitesi.

Güneş, K. (2002). *İlköğretim okulu öğretmenlerinin, okul müdürlerinin iletişim ve motivasyon becerileri ile ilgili algı ve beklentileri*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. İstanbul: Yeditepe Üniversitesi.

Kara, A. (2011). İlköğretim Birinci Kademedeki Eğitimde Motivasyon Ölçeğinin Türkçeye Uyarlanması. *Ege Eğitim Dergisi* 2008 (9) 2: 59-78.

Kaya, A. (Ed.). (2007). *Psikolojik danışma ve rehberlik*. Geliştirilmiş 5. Baskı. Ankara: Anı Yayıncılık.

Kulpaç, O. (2008). *İlköğretim kurumlarında görev yapan öğretmen ve yöneticileri motive etmede kullanılacak motivasyon araçları üzerine bir inceleme*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Gaziantep: Gaziantep Üniversitesi.

Martin, A. J. (2004). School motivation of boys and girls: Differences of degree, differences of kind or both? *Australian Journal of Psychology*, 56, (3), 133-146.

Onuk, Ö. (2007). *Müzik öğretmenliği lisans programı öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik yeterlik alguları, kaygıları ve akademik güdülenme düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi*. VI. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu Bildiri Özetleri. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.

Öncü, H. (2004). *Motivasyon. Sınıf Yönetimi*. (Ed. Leyla Küçükahmet). Ankara: Nobel Yayınları.

Öncül, R. (2000). *Eğitim ve eğitim bilimleri sözlüğü*, MEB Yayınları 3410, Ankara.

Özbek, S. (1998). *İlköğretim öğretmenlerinin ve okul müdürlerinin iletişim ve motivasyon becerilerine ilişkin algı ve beklentileri*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi.

Özyalvaç, N. T. (2010). *Ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik tutumları ile akademik başarı motivasyonlarının incelenmesi (Konya Anadolu lisesi örneği)*. Yayınlanmamış Yüksek lisans tezi. Konya: Selçuk Üniversitesi.

Pintrich, P. R., De Groot, E. V. (1990). Motivational and self-regulated learning components of classroom academic performance. *Journal of Educational Psychology*, 82, (1), 33- 40.

Pintrich, P.R., Smith, D. A. F., Garcia, T., McKeachie, V. J. (1993). Reliability and predictive validity of the motivated strategies for learning questionnaire. *Educational and Psychological Measurement*, 53, (3), 801-814.

Schunk, H. D. (1990). Introduction to the special section on motivation and efficacy. *Journal of Educational Psychology*, Vol.,82, (1), 3-6.

Vallerand, R. J., Pelettier, L. G., Blairs, M. R., Briere, N. M., Senéclac, C., Vallieres, E. F. (1992). The academic motivation scale: A measure of intrinsic,

İlkokul ve Ortaokul Öğrencilerinin Eğitime İlişkin Motivasyonlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi

extrinsic and a motivation in education. *Educational and Psychological Measurement*, 52, 1003-1017.

Yaman, S., Dede, Y. (2007). Öğrencilerin fen ve teknoloji ve matematik dersine yönelik motivasyon düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 52, 615-638.

Yapıcı, M., Yapıcı Ş. (2003). İlköğretim öğrencilerinin karşılaştığı sorunlar. *Üniversite ve Toplum Eğitim, Bilim ve Düşünce Dergisi*, 3, (3), 9-12.

Yeşilyaprak, B. (2013). *Eğitimde rehberlik hizmetleri, gelişimsel yaklaşım*. 21. Basım. Nobel Yayınları, Ankara.

Yıldırım, D. Ş. (2006). *Resmi ilköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin motivasyon ve iş tatminini etkileyen faktörler*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. İstanbul: Yeditepe Üniversitesi.

Yılmaz, E. (2007). *Ortaöğretimde İngilizce derslerinde öğrenci başarısında motivasyonun rolü: Bartın İli Örneği*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Zonguldak: Karaelmas Üniversitesi.

Yüksel, G. (2004). *Öğrenme için motivasyon. Sınıf Yönetimi*. (Ed. Şule Erçetin; Çağatay Özdemir). Ankara: Asil Yayınevi.

Zimmerman, B. J., Martinez- Pons, M. (1990). Student differences in self-regulated learning: Relating grade, sex, and giftedness to self-efficacy and strategy-use. *Journal of Educational Psychology*, 82, (1), 51-59.